

MANNEN OP EEN WATERMOLEN

door J. W. OOMS

In de Aprilmaand van het jaar 1920 zijn de ingelanden en hoofdingelanden van den polder „Zevenhoven,” onder Braank in de Alblasserwaard, bij elkaar geroepen om een watermolenaar te benoemen op den molen „De Vechter,” een draai-kop-molen, die volgens de in de kaptrap gesneden letters, gebouwd is in het jaar onzes Heeren 1864, door den Moordrechtschen molenbouwer Van de Wiel.

Het bestuur van den polder „Zevenhoven” had hoofdingelanden en ingelanden met spoed bij elkaar doen roepen door den polderbode, zekeren Teunis de Graaf, omdat de molenaar op „De Vechter,” Willem van Wijk, door een wiek was doodgeslagen. Het was in dat jaar een merakels nat voorjaar, dus het is wel te verstaan, dat er schielijk een andere watermolenaar komen moest, tot behoud van gras- en hooiland. Willem van Wijk was zeventien jaren lang rechtschapen watermolenaar in den Zevenhovenschen polder geweest; zeventien jaren boeren en burgers tot gerief geweest, zoo kan dit gerust gezegd worden.

Het polderbestuur stelde aan de zoo schielijk bijeen gekomen ingelanden voor, om Nijs van Ginkel te Termeij tot watermolenaar aan te stellen, in de plaats van Willem van Wijk. Naar in de contreije wier gezegd, moest het een prompte vent zijn en een molenaar zooals bekant in de Waard niet te vinden was. Hij durfde het besteken om met vliegende wind volzeil te malen, zonder nochtans eenig ongemak aan zeil of scheprad op te loopen. Ja, het was zelfs voorgekomen, dat hij in een halve etmaal anderhalve duim water doormaalde, wat onder de watermolenaars nog nimmer eerder gepresteerd was. De bijeengekomen manlui hadden allegaar meer gehoord van dezen waterpezer en het wier goedgekeurd, dat Nijs van Ginkel op „De Vechter” komen zou.

Nog dien eigensten middag zijn twee hoofd-ingelanden met de tilbury naar Termeij gereden. Maar ze zijn van een kouwe kermis weerom gekomen. Nijs van Ginkel had geen ooren naar het aanbod van den polder „Zevenhoven,” hoewel het jaarloon honderd guldens meer bedroeg dan zijn verdiensten op den Termeijschen molen. Nijs van Ginkel had er een andere reden voor.

„Jullie aanbod is gansch niet kwaad,” zegde hij tot de hoofdingelanden. „Maar het is een kwade zaak om molenaar op „De Vechter” te zijn, dat is toch geweten in de contreije. Er kleeft een kwaad aan dien molen. Willem van Wijk is met eer en fatsoen zeventien jaren waterpezer op „De Vechter” geweest. Daarvóór was Sijmen Kwaak drie jaren waterpezer op dien molen en zijn vader, Adriaan Kwaak, is twee-en-twintig jaren lang meester van het water in den Zevenhovenschen polder geweest. En allegaar zijn ze aan hun eindje gekomen door een slag van een wiek. Adriaan Kwaak kreeg een klap toen „De Vechter” onder volzeil stond. Zijn zoon kreeg een slag toen de wieken op eendengang gongen, en Willem van Wijk kreeg vorige week een wiek, omdat „De Vechter” op hol sloeg. Wij, watermolenaars, weten allegaar dat er voormaals een gruwelijk ding op „De Vechter” bestoken is. En dat straft zich op alle waterpezers, die op „De Vechter” komen. Daarom neem ik jullie aanbod niet aan.”

's Anderendaags is de polderbode wederom de ingelanden af gegaan. Er moest een tweede spoedbijeenkomst gehouden worden. Op deze vergadering wier het besluit genomen — nadat de boeren van de hoofdingelanden

vernomen hadden hoe het stond met Nijs van Ginkel, — Jan den Ouden van Hofwegen op „De Vechter” te zetten. Mocht die ook weigeren, dan zou men Klaas Plezier van den Kinderdijkschen molen, het molenaarschap over „De Vechter” aanbieden.

Jan den Ouden bedankte voor de baan, op dezelfde gronden als Nijs van Ginkel, doch Klaas Plezier, die op den Kinderdijkschen molen al z'n dagen ongerief ondervonden had, nam deze benoeming graag aan. Klaas Plezier was een onverschillige vent, die nergens aan deed, wat den godsdienst aanbelangde, naar hij zelf zegde. En hoewel hij wist, dat er in de contreije een kwaad verzegde leefde betreffende een onte daad, eens op den molen gepleegd, hij geloofde het niet en trok zich van het gezegde niks aan.

Er wier in de contreije van de Waard namelijk verzegd, dat jaren, jären her, op „De Vechter” een watermolenaar gewoond had, die door den duvel eigens overwonnen was. Ja, het moet met dien waterpezer zó erg geworden zijn, dat hij op een keer den Bijbel nam en met een scheë-mes in duizend stukken sneed. Zoo heerschte de duvel op den Zevenhovenschen watermolen, wier algemeen gezegd.

Maar deze merakels onte daad is niet ongestraft gebleven. Alle watermolenaars die na dit hellejonk op den watermolen „De Vechter” gekomen waren, wieren door een wiekslag gedood. Iedereen in Braank en wijders langs den Graaf was er van overtuigd, dat Satan op „De Vechter” koning was.

De watermolen stond onder den afschouwelijken doem, wier door sommigten gezegd.

Maar hoor nu wat Klaas Plezier, die in 1920 tot watermolenaar van den polder „Zevenhoven” benoemd wier, betreffende dit verzegde ondervonden heeft.

Zes jaren was hij molenaar op „De Vechter”, alear hij iets van het oude verzegde gewaar wier. Dat was, toen hij den klos van den draai-knop smeerde en in den kap moest zijn om den wiekhaan om te zetten, nadat hij eerst de vang op veilig getrokken had. Toen vond hij in den uitersten hoek van de kopvliering een hoopje papier, allegaar snippers. Hij raapte een paar van die snippers op en liep er mee naar het kijkgat, waar het licht naar binnen viel. Hij las op een der snippers enkele woorden, die met Bijbelletters gedrukt waren. „God zeide:” stond er op. Plotseling moest Klaas denken aan het verzegde, dat sinds jaren door de contreije gong.

„Het was dus toch waar,” mompelde hij. Er gong een bevert door zijn lichaam. Daarna gong hij weer verder met zijn werk en probeerde te vergeten. Maar het lukte niet. Toen gong hij stug poeren, harder werken. Algeleijk een mensch die angst van zich afzetten wil en daarom zijn werk flinker aanpakt. Toch kon Klaas Plezier zijn vondst niet vergeten. Hij moest er ijselijk zwaar op nadenken. 't Is dus toch waar, de duvel heerscht op dezen watermolen, moest hij aldoor peinzen. Ai, als dit waar is, wat is het dan bar zwaar. „God zeide” stond er op het snippertje uit den ouden Bijbel. Wát zei God? vroeg hij zich herhaaldelijk af.

Tenleste wier hij zoo onrustig en tegelijkertijd nieuwsgierig naar het vervolg op de woorden, die op het snippertje papier stonden, dat hij weer naar boven naar de kop-vliering gong. Maar ai, uit duizend snippers was weer niet gereë een heel blad te maken. Een halven dag lang zocht hij naar snippers, die er bij passen zouden, maar het was onbegonnen werk.

Wat is het ontaard lee om niet te weten wat God zeide, peinsde Klaas. En daar nog bij, angst te hebben voor het verzegde in de contreije.

Maar ten leste hield hij het niet meer uit; de benauwenis was niet meer neer te drukken, niet te smoren.

Toen, op een dag dat de polder een duim beneden het zomerpeil stond en er geen regen in de lucht zat, gong hij naar de stad van Dordt. Daar kocht hij alderhande gesnor, als een knipmes, een strekel en zoo meer. Maar hij kocht ook een Bijbel.

Klaas Plezier, die voormaals nieuwers aan deed, kocht een Bijbel.

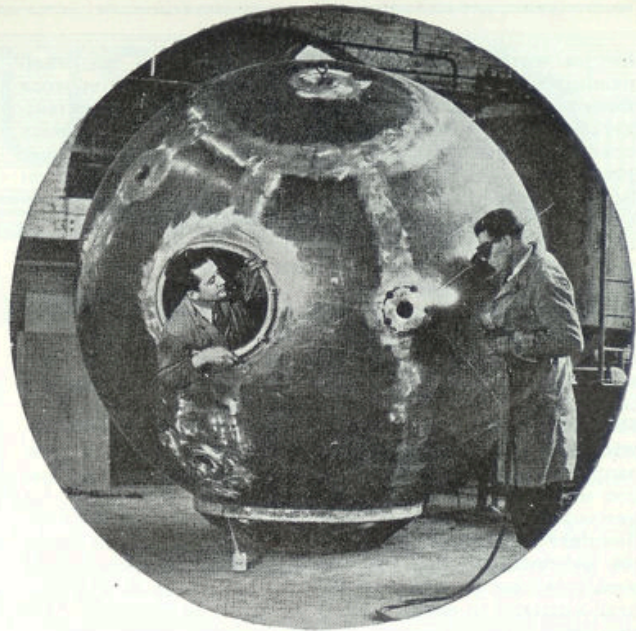
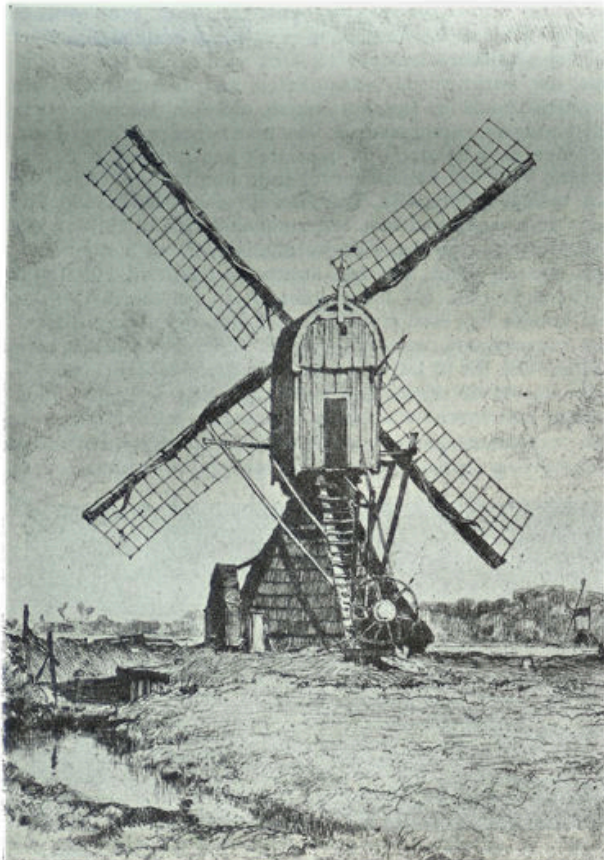
Ten avond, toen hij op „De Vechter” weerom kwam, gong hij schielijk aan het lezen. Hij begon voorin. En daar las hij het al gauw: En God zeide: Daar zij licht!.....

Klaas moest hier zwaar op nadenken. En hij las verder en verder. En hoe verder hij las, hoe benauwder hij wier. Ten leste wier het hem zoo merakels duister, dat hij tot God om hulp riep in dit zware stuk. „Ik ben een zondaar, een schoft van een vent; ik weet geen raad met deze bar-zware opgaaf..... Heere, help mijn toch!.....”

Toen heeft hij licht gekregen, God laat geen bidders staan.

De watermolenaar op „De Vechter” heeft toen mogen ervaren, dat Gods liefde is voor een zondaar, die zijn toevlucht neemt tot Hem.

Het verzegde, dat jaren door de contreije gong, namelijk dat er een kwaad op „De Vechter” huide, heeft Klaas Plezier later van harte toegestemd. „Maar,” zegde hij dan, „ik ben dat kwaad, want mijn hart is ontaard kwaad. Maar God heerscht en Zijn genade is merakels groot. Het geloof overwint. En wijders, God zeide: Daar zij licht! En er was licht..... Ook bij mijn, op den watermolen.....”

De gondel van een stratosfeerballon, gemaakt van een licht magnesiummetaal. Reeds meer dan eens werd getracht daarmee een hoogte van 20 K.M. te bereiken. Thans zoekt men het in de richting van het vliegtuig.

HOE STAAT HET MET HET STRATOSFEERVLIEGTUIG?

I

Tot de vliegtuigconstructeurs in Frankrijk voor den wereldoorlog behoorde een zekere Esnault-Pelterie, een vliegtuigbouwer, die in die dagen naast mannen als Blériot, Garmen, Caudron — om enkele corifeeën te noemen — bekendheid genoot, doch wiens naam thans welhaast in vergetelheid is geraakt. Van belang is echter, dat deze Esnault reeds toen een studie heeft gemaakt van het vliegen in de stratosfeer. Op papier kwam hij daarbij tot resultaten, die ons nu — vijf en twintig jaar later — nog in verbazing brengen. Hij berekende, dat met het toekomstige stratosfeervliegtuig de afstand Londen—Parijs (345 K.M.) in... 4 minuten en 5 seconden kon worden afgelegd, Parijs—New York (5739 K.M.) in 23 minuten en 8 seconden, Parijs—Saigon (10.290 K.M.) in 33 minuten en 6 seconden, den tijd dus, die we minstens noodig hebben om 's morgens van huis ons kantoor te bereiken!

Men zal zeggen: het papier is geduldig en fantasten vindt men overal. Doch hoe het zij, zijn uitlating is toch wel vermeldenswaard, omdat eruit blijkt, hoeveel men in vakkringen — zelfs al zooveel jaar geleden — van de stratosfeer verwacht. Dat deze verwachtingen niet zoo vlug in vervulling gaan, doet natuurlijk aan de theorie niets af, doch het zijn veeleer de talloze practische kwesties, om het vraagstuk tot oplossing te brengen, die de ontwikkeling van het stratosfeervliegtuig hebben tegengehouden. En dat men den laatsten tijd over dit onderwerp zoo weinig meer hoort, ondanks het feit, dat het lange afstandsverkeer dringend om betere vliegtuigen vraagt, vloeit zeker niet voort uit de omstandigheid, dat de ontwerpers met de handen in den schoot zitten.

Het is er met de vliegerij heden ten dage toch zoo mede gesteld, dat men — opzienbarende ontdekkingen daargelaten — practisch aan de grens van zijn kunnen is. In dien zin althans, dat in het luchtverkeer de eischen der economie een allesoverwegende rol gaan spelen: m.a.w. de verhouding nuttige last — actie radius (bepaald door het gewicht van de brandstof) is zoo, dat men vrijwel aan de grens is van wat er bij het huidige vliegtuig uit te halen is. Vandaar de proeven in Engeland met de z.g. Mayo-combinatie, waarbij een klein, eigenlijk overbelast vliegtuig door een groote vliegboot omhoog gebracht wordt en dan op vlieg-